

מאת אברהם ואמר לומר הקריב

יש [מסוק כ] ויקרי אחרי הדברים האלה ויגד
לאברהם לאמר וגי' פירש"י
ז"ל בשוכו מהר המורי' ה' אברהם מהרהר
ואמר אילו ה' בני שחוט ככר ה' הולך
בלי בנים, ה' לי להשיאו אשה מנחת עמר
אשכול וממרא, בשרו הקב"ה שטולה רבקה
בת זוגו, וזהו הדברים האלה, הירסורי
דברים שה' ע"י טקידה עכ"ל,

הענין מה
שאברהם ה' חמר העקידה כמורגס וז'
שהטעם מילוד ונשפל רוחו לאשר לא זכה
לגמור לזיו השם בשלימות הגמור, והרהר
בלבו לאמר כי הוא עלמו חייב בדבר שלא
נגמר ונעשה הקפן ורלון הכורא להקריב
את יצחק בנו ט"ג המזבח, כי הקב"ה הכטימו
כי בילחק יקרא לך זרע וממילא כאשר לא
ה' עדיין לילחק זרע לא ה' במליאות כלל
שה' נקרב עולה, אבל באם ה' משיאו
אשה מנחת עמר אשכול וממרא וה' לו
לילחק זרע קודם הטקידה, כבר ה' יכול
להתקיים מהמור הש"ת שהכטימו וממילא
ה' ביכלמו להקריבו עולה וה' נמר ונעשה
לטון ה'.

לכן בשרו הקב"ה וכו', שאל יטעם
בזה כלל כאשר לא ה' שום מליאות שה' ה'
לילחק זרע עד שנקפו כי כעת נולדו בת
זוגו, וההטעם כי בילחק יקרא לך זרע
הוא דרוקא ממנה, ומתחילה כשטיחק לא
אמרתי לך שחטו אלה הטלו, וכדלתי נעשה
מאמרי על ירך בלי שום הפסד וגרשן כלל:

(אבל-טעם לומר הקריב)

ענין נסיון העקידה אינו מה שעשה
במעשה ציווי השיי, כי זה אינו
כיכ רבותא, כי בידו יתברך נפש כל חי
ואם לא יקריבנו הוא הרבה שלוחים
למקום, אך נראה שעיקר הנסיון ה'
הרצון שה' לו לאאע"ה בזה ולא עשה
כמורע את חובו וכפוסר עצמו מחיובו,
וכמו שפירש כיכ אבי אדומ"ר דברי
המדרש והזותיק שיצחק קיים בזה כיבוד
אב, שלכאורה אינו מובן שהרי קיים
מאמר השיי ומה אריא משום כיבוד אב,
אך הנה הציווי לא ה' שיצחק ימסור
עצמו לעולה רק שאברהם יעשה, ואם
יצחק לא ה' רוצה לא ה' שום עונש
על שניהם, על יצחק לא, שהוא לא
נצטוו שימסור עצמו, על אברהם לא,
שיינו בידו ואונס רחמנא ספרי, ולא
נצטוו שיבוא עליו במלחמה, ואילו הוא
זקן והוא נער יתקף יצחק מסנו, אך
באשר ראה יצחק שרצונו של אברהם
באמת להקריבו ולא לייסר מחובו ע"כ
עשה רצונו, ורמתי.

וע"כ אחרי הדברים
האלה ויגד וגי' פירש"י בשוכו מהר
המורי' ה' אברהם מהרהר ואמר אילו
ה' בני שחוט ככר ה' הולך בלי בנים
ה' לי להשיאו מנחת עמר אשכול וממרא
וגו', ולכאורה אינו מובן שיה ההרהר
ה' צודק באם ה' שחוט ה' לו להתרעם
על עצמו מדוע לא השיאו וה' לו עכ"כ
בנים ממנו, אבל לא עכשיו.

אך עיקר
המירוש שאברהם ה' מהרהר שבשכיל
זה עצמו מנעו ה' מלשחוט אותו כאשר
אין לו בנים והרי צריך להתקיים בו כה
יהי זרעך, והי' מתרעם על עצמו מדוע
לא השיאו והי' נבחר להקרבה, וכזה נראה
תכלית הרצון, רצון שברצונו, רעוא
דרעיון, וכענין זה הוא בספודה שלישית
בשבת, שמתקורר בכל איש ישראל תכלית
הרצון להשיי, וכן מעילא לתת תכלית
רצון השיי בעמו ישראל:

(אבל-טעם לומר הקריב)

אחר הדברים האלה ויגד לאברהם לאמר
הנה ילדה מלכה, וברשיי שהי
אברהם מהרהר ואמר אילו ה' בני שחוט
ככר ה' הולך בלי בנים ה' לי להשיאו אשה
מנחת עמר אשכול וממרא בשרו הקב"ה
שטולה רבקה בת זוגו, וכבר פירשנו
שאע"ה תלה החסרון בעצמו שלא נשחט
בעבור שהי' הולך בלי בנים ולולא זה
הי' נשחט, והי' מצטער ע"ז, וכאשר נתבונן
בדבר מכאן נראה מעלת אברהם ואהבתו
את השיי יותר מכל מעשה העקידה, כמובן
למשכיל, וי"ל שההרהר הלו פעל שטולה
רבקה בת זוגו, ומעשה העקידה פעל
שהשיי יצחק נשמה מצד הדוכורא, ומן
ההרהר הזה שהי' התגלות עומקא דלבא
של אברהם נמשכה נשמת רבקה שהיתה
טמונה בעומק בקליפת בתואל ולכן, ויצאה
לאור באור החיים, והבו:

יִירָדוּ אחרי הדברים האלה יוגד לאברהם הנה יורד מלכה וכו'. ופירש"י. אחרי ההודו הדברים האלה. בשבט מהר המזריה ה' אברהם מהרהר ואומר אילו ה' בני שחוט כבר ה' הולך בלא בנים. ה' לי להשיאו אשה מקודם וכו'. בקרו הקב"ה שגולה רבקה בה זוג וכו'. ותמה אמ"ו זק"ל. שלכאורה הוא נראה כחיה על ראשיתו ח"ו. אילו ה' בני שחוט וה' מקיים מצות בוראו. ה' הולך בלא בנים ולא ה' טוב פשה. וחלילה לומר כן על אברהם אע"פ וצפנת אחר הסיון הגדול הזה. שהי' כמחרטת חלילה על שרעה לקיים ציווי הבורא ית"ש. וגם הלא אין מדרך החכמים לומר אילו ה' כך ה' כך. הלא לא ה' כך וא"כ הם דברים של מה בכך כמובן. ואמר כי אברהם אע"פ בשבט מהר המזריה ה' טענתו שלא נתקיים ציווי הבורא לשחוט את בנו והסתובן בעצמו שהיה ה' הגורם לזה. ישן שהנטיה לו הקב"ה כי בילחק יקרא לך זרע. ואילו ה' בני שחוט כבר ה' הולך בלא בנים ולא ה' מתקיים ההבטחה זו. לכן ה' ה' ציווי אח"כ אל תשלי ירך וכו' כדי שתקיים הבטחתו כי בילחק יקרא לך זרע. והחזרת ה' לי להשיאו אשה מקודם וה' מוליד בנים וה' מתקיים ההבטחה כי בילחק יקרא לך זרע. ואח"כ הייתי יכול לקיים ציווי הבורא לשחוט לעולה. והתמרמר מאוד ועשה תשובה על זה שה' בידו לקיים המצוה בשלימות והוא בעלמנו גרם שלא נתקיים. בשרו הקב"ה שטכסו נולדה רבקה בה זוגו ולא ה' בידך להשיאו אשה מקודם. והנה עשית מה שצריך וקיימת המצוה העקודה בשלימות. הלא כי כך עלה במחשבתו תחלה וכך ה' מיד הציווי העלה לעולה אפקי' ואחרי. וד"ק וכן זה.

התורה זו נאמרה בשבת פ' וירא שנת תר"י. והי' אז על שבת זה בקאמור. הרב הגדול ר' נתן דוד זק"ל משדלחונג. והרב הגדול ר' ישראל אישטט זק"ל מראדשיץ. והרב הגדול ר' עמנואל זק"ל משפערברו. וכשהיו שומעים התורה זו יוטא משה קדוש אמ"ו זק"ל התפללו מאוד. וכה אמר להם ה"ל הקדוש משדלחונג הנני מתמיה ומתפלל על עצמי איך יטלתי ללמוד הרש"י האתם עד כה ולא הרגשתי מחומה הלא אין בלשתי ללמוד הרש"י האתם זולת הפעם הנה המתוק והאמיתי. וכתבתי זאת ישן שראיתי בספר מלקט אחד מחרש טעמה וכתב זה בשם אחר:

(כ) ויהי אחרי הדברים האלה יוגד לאברהם הנה יורד מלכה גם היא בנים לנחור אחיך. פירש"י ז"ל אברהם היה מוסרר אם היה בני שחוט כבר הייתי בלא בנים. ולכאורה קשה למה הסר על דבר שאין. כיון שבער אין. הלא ההודו של אברהם היה כך כמו שאמרנו שאברהם ראה מאד להקריב בניו לה'. וע"כ היה מנער שלא נתן אשה לילחק מכבוד ואז כבר ילדו לו בנים והיהו ה' לשחוט אצלו. כי לא היה עוד שואל את הקב"ה במה יתקיים בה יביתו זרעך. כי אברהם חשב בלבו אשר בעבור זאת לא הניחו הקב"ה לשחוט את בנו. ולכן יוגד הנה יורד מלכה בנים וגו'. פי' שיהיה את עצמו שלא היה המיטע עמנו כי עדיין לא נולדה בה זוגו.

שנעתי מפי דרשן אחד על פסוק ולא משכת את בך את ימריך ממני. כי לכאורה ק"ק המלות את וממני ימרות המה. אך יבאר ע"פ שידוע שמכל מצוה שאדם עשה נכרה ובלחך מלין אחד. והמלך הנכרה הוא לפי פשולת המצוה שעשה האדם אם עשה המצוה בחשק ורציות כל חיבריו חי המלך הנכרה ג"כ פטום הוא עם כל האיברים ולא חסר ממנו כלום. ואם עשה המצוה בטלחה ולא בכל חיבריו חי חסרו האבר שחסר בלדס בעת השית המצוה לחסרו האבר חסר ג"כ בהמלך הנכרה. וזה שאמר הכתוב כי עשה ידעתי כי ירא אלמים אתה ולא משכת את בך ימריך ממני ושנית זאת בכל חיבריו ולא היה חסר אף אבר אחד. כי ממני נופא אפי יודע זאת. כי אני המלך שנבראתי מוצא המצוה ואפי ג"כ פטום עם כל האיברים. ע"כ עשית מסתמא את המצוה גם כן בשלימות בכל האיברים ע"כ דברי הדרשן הנ"ל:

(בה-קדוש' ידו יבא מולדו) הו' דוד

ואמר עוד אמ"ו זק"ל על זה. כי אחר שעשה אדם אזה מצוה שנתקרב אל הקדושה. לדרך הוא לטיות אח"י נהקטן בשיני עצמו בניסול והכנעה יסר. כמו שזכרנו בחמ' המיד בעבודה כהמ"ק. שאחר כל העבודה וגור המצוה השתחוה. שהוא בפיסוט ידים ורגלים היטי הכנעה וניסול בעלם. וזאת היא הסימן מקיים המצוה כראוי. אם אחר שעשה המצוה כדורה לו שלא עשה כהוגן ולא קיים המצוה כראוי והוא נהקטן בשיני עצמו בניסול והכנעה. הוא סימן שקיים המצוה כראוי. ובהיפוך אם אחר שעשה המצוה מתנשא בעלמו שקיים המצוה כראוי. הוא סימן שחוק שלא עשה כלום. והיינו כאמור לעיל בענין הסקודה שחוק חזרהם אביט את יחוק בנו. שאחר כל הסיון הגדול הזה. חופש ומלא בעלמו שלא עשה כהוגן ולא קיים המצוה כראוי ושהוא ה' הגורם לזה ועשה תשובה על זה כנ"ל. ומעשה אבות סימן לבנים. כן הוא בכל דבר מצוה שעשה אדם אחר שעשה המצוה לדרך לחזור ולשיין ולפסס במעשי המצוה אם עשה כהוגן. ולעשות תשובה על זה שלא קיים המצוה כראוי והוא הסימן שקיים המצוה כראוי כנ"ל. ועל כן הסימן של בהנה טהורה הוא מעלה גרה. היינו אחר שאכלה ונכנס לדרך מעיה חוררת ולוקחת המאכל מדרך מעיה לפיה לנטומו טוד הפעם. וכמו כן בכל דבר מצוה באם שירעה האדם לעשות מקודם כל ההכנות יפנה היום ולא ישנה ה' יזיה. ע"כ החקקה לזה שמקודם יעשה המצוה עם ההכנה כמו שהיא. ואח"כ יחזור וישין ויפסס במעשי המצוה מה שחסר ויעשה תשובה על זה כנ"ל:

(וד' ימקול מן-אמרי)

